

בבא בתרא קנ

עניין: נכסים

במדבר רבה כב, ח

ממזרח למערב וחזור על המדברות ועל ההרים אינו נעשה עשיר. מהו ולא ממזרח הרים. אמר ר' אבא מרומניא כל הרים שבמקרא הרים הם חוץ מזה שהוא רוממות, שאין אדם מתרומם מן הדברים האלו. מה הקדוש ברוך הוא עושה, נוטל נכסים מזה ונותן לזה, שנאמר
פי אלהים שפט זה ישפיל וזה ירים. לכך נקרא שמם נכסים, שנכסים מזה ונגלין לזה. ולמה נקרא שמם זוזין, שזוזים מזה ונתנין לזה. קמזין, מה אפה מזה

יהושע כב, ח

אֱלֹהִים וַיִּבְרָכֶם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְאֹמֶר בְּנִכְסִים רַבִּים שׁוּבוּ אֶל־אֱהֲלֵיכֶם וּבְמִקְנֵה רֶב־מֶאֱד בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבְנִחָשֶׁת וּבְכַרְוֹל וּבְשִׁלְמוֹת הַרְבֵּה מֶאֱד חִלְקוּ שְׁלֹל־אֵיבֵיכֶם עִם־אֲחֵיכֶם: פ ט וַיָּשׁוּבוּ וַיֵּלְכוּ בְּנִי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שִׁבְטֵי הַמְּנַשֶּׁה

שם משמאל

ר"ח אדר תרע"א

בגמ' (ביצה ט"ו סוע"ב) הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר. אדר הוא התחזקות כמ"ש (תהלים צ"ג) אדיר במרום ה'. והנה בכל דבר יש שני קנינים קנין חיצוני וקנין פנימי, וכדרך שאמרו ז"ל (ביצה ל"ז סוע"א) הבהמה והכלים כרגלי הבעלים, ולקנין פנימי צריכים התחזקות ביותר משום שהאדם רחוק ממנו, וכמו התורה"ק מחמת שהאדם רחוק ממנה כתיב בה התעייף עיניך בו ואיננו. ונכסים היינו פנימיות, דחול"ל אמרו (במדבר"ר פ' כ"ב) לכך נקרא שמם נכסים שנכסים מזה ונגלין לזה, והיו צריכים לכאורה להקרא נגלים, אך מחמת שעיקר הקנין הוא הקנין הפנימי לכך נקראים נכסים ע"ש שנכסים. וההתחזקות היא ע"י שהאדם

שיח שרפי קודש - אדר

איתא בש"ס (ביצה טו): הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנא' אדיר במרום ד', והנה נכסיו נקראו המחשבות הטמונים בלב האדם, ואמרו חז"ל (במדבר כ"ב ז') למה נקראו נכסים שמכסה לזה ונגלה לזה, ולכאורה למה נקרא ע"ש הכיסוי ולא ע"ש הגילוי, אך שהעיקר הוא מה שנקבע במטמוני האדם ושם שייך ברכה כמ"ש באסמין כו'. וכעין זה שמעתי מאדמו"ר החי' הרי"מ זצ"ל פ"י על המדרש, אמר ר"ש ביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון כיס, ותמוה הול"ל חסרון ממון, אך העיקר נכסים של האדם רק מה שהוא עמוק ומכוסה, וכל הקרבות היו מכוסה בזה שהוא לגבוה לבעלים אך קרבן עולה הי' רק בגלוי כי הי' רק לגבוה וע"ז שייך, ביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון הכיסוי ע"כ, ואדר הוא החודש אשר נהפך מיגון לשמחה כי נתברר כי כל ההסתר והחושך שיש לישראל הוא רק להיות אח"כ אור ביותר תוקף ועוז

מהר"ל נתיבות עולם

נתיב העושר פ"ב

ואמר במדרש הזה כי נקראו נכסים שנכסים מזה ונגלים לזה, וביאור זה כמו שאמרנו, כי אין העושר כמו החכמה והגבורה שהם לעצם האדם, כי החכמה היא לאדם עצמו וכן הגבורה לכך אלו שתי מעלות אינם קרובים אל הסלוק וההסרה, אבל העושר קרוב אל הסלוק וההסרה עד שהוא נחשב כמו האדם שהוא סוגר עינו ונכסה ונאבד עושרו ממנו ונגלה לאחר. לכך נקרא נכסים שנכסים מזה ונגלים לזה כל כך במהירות, וכדכתיב (משלי כ"ג) אל תיגע להעשיר מבינתך חדל התעייף עיניך בו ואיננו כי יעשה לו כנפים כנשר יעוף השמים, ופירוש זה כמו שאמרנו כי אל ייגע להעשיר שאינו מן הש"י העושר הזה רק מכחו, ועושר כמו זה התעייף כלומר כ"כ במהירות כאשר עיניו מעופפים בעושר ועוברים עיניו מצד זה לצד זה ואיננו, כי יעשה לו כנפים ללכת הימנו במהירות היותר. וכל זה מטעם אשר אמרנו, כי העושר הוא דבר שאינו מתחבר לאדם ולכך הוא עובר מן האדם בקלות מאוד כמו שאמרנו: